

ثبات قطعه گمشده فضای تجاری

کیومرت فتح... کرمانشاهی
کارشناس مسائل اقتصادی

دستیابی به توسعه تجارت، مشروط و منوط به تهیه و تنظیم راهکارها و برنامه‌های موثری است که تا به امروز بخشی از آنها مغفول مانده است. اگر نگاهی به روند سیاست‌های در نظر گرفته شده برای توسعه تجارت بیندازیم، می‌بینیم تا به امروز برنامه‌های تدوین و اجرانشده آزمون و خطا بوده‌اند. کم‌توجهی به بسترهای مناسب برای تسهیل و تسریر روند تجارت، از جمله خلأهایی بود که طی چند سال اخیر به‌نحو پرنرنگی دیده شد. به‌عنوان مثال، یکی از مسائل مهم در رشد اقتصادی، ورود سرمایه‌های خارجی و ظرفیت‌های جدید و تازه‌نفس به بدنه اقتصاد و تجارت است. به‌دلیل وجود خلأهای مختلف و تنش‌های سیاسی، فضای مناسبی برای ورود سرمایه‌گذاران خارجی فراهم نشد؛ علاوه بر تشدید تحریم‌های بین‌المللی علیه ایران، ضعف‌های زیرساختی داخلی نیز سبب شده تا شرایط برای ورود سرمایه‌های خارجی چندان مهیا نباشد. عدم تشکیل شرکت‌های تجاری بین‌المللی و اشتراکی با تجار سایر کشورها، ایجاد نشدن شرکت‌های بیمه‌ای بین‌المللی با پشتیبانی قوی از فعالیت‌های تجاری از جمله مهم‌ترین ایرادات و نقایصی است که سبب شده تا سرمایه‌گذاران خارجی علاقه‌ای چندانی به حضور در ایران نداشته باشند، بلکه تجارت خارجی کشور نیز نتوانست آن‌طور که باید و شاید در مسیر رشد و توسعه قرار گیرد. راه‌اندازی شرکت‌های چندملیتی یکی از ارکان اصلی توسعه اقتصادی است و از این‌رو، کشورها همواره در تلاش هستند تا فضا را برای شکل‌گیری این نوع شرکت‌های اشتراکی و تجاری مهیا کنند. متأسفانه نبود بسترهای مطمئن برای ورود سرمایه و همچنین تغییرات مستمر قوانین اقتصادی، مهم‌ترین عوامل عدم ورود سرمایه‌های خارجی به ایران برشمرده شده که مسئله‌ای قابل توجه است. تغییر و تحولات قانونی در ایران، نه‌تنها تجار داخلی را با مشکلاتی مواجه کرده‌اند، بلکه فعالان اقتصادی خارجی و بین‌المللی نیز فضا را برای سرمایه‌گذاری باثبات نمی‌بینند. تغییرات مستمر مقررات داخلی، از رویکرد آزمون و خطای نهادهای دولتی سرچشمه گرفته که مسئله‌ای قابل توجه است. علاوه بر تمام موارد مذکور، نتیجه‌بخش نبودن برنامه‌های توسعه‌ای یکی از پیامدهای مهم وجود رویکرد آزمون و خطا در بدنه نهادهای دولتی است. به‌عنوان مثال، یکی از نمونه‌های بارز به‌ثمر نرسیدن برنامه‌های تجاری، شرایط فعلی مناطق آزاد است که شاهد وضعیت مطلوبی نیستیم. در ابتدا، برنامه‌های متنوع و متعددی برای رشد و بلوغ مناطق آزاد و همچنین مناطق ویژه تجاری در نظر گرفته شده بود، اما طی سال‌های اخیر، هیچ‌یک به نتیجه مطلوب نرسیدند، بنابراین شاهد توسعه در مناطق آزاد که ظرفیت‌های مهم اقتصادی درون آنها نهفته است، نیستیم. در مجموع، علاوه بر تمام نکات عنوان‌شده، باید به این نکته توجه داشت که نه‌تنها برای صادرات، بلکه برای بهبود شرایط اقتصادی نیازمند برنامه‌های جامع و باثبات هستیم. وجود تغییرات مداوم برای اصول فعالیت‌های اقتصادی به‌هیچ‌وجه مناسب تولید و سایر بخش‌های اقتصادی نیست. تولیدکنندگان، مصرف‌کنندگان و باید صادرات کنندگان بتوانند نسبت به آینده فعالیت‌های خود برنامه‌ریزی مشخص و قطعی داشته باشند. باید تولیدکنندگان بدانند که مواد اولیه در چه شرایطی به‌دست آنها خواهد رسید و در نهایت، نرخ تمام‌شده تولید چه خواهد بود، همچنین صادرکنندگان نیز باید بهای نهایی کالاها را برای صادرات بدانند و براساس آن، بازارهای صادراتی هدف را پوشش دهند. در غیر این صورت، جز افزایش قیمت‌ها در بازارهای داخلی، شاهد از دست رفتن فرصت‌های تجارت خارجی خواهیم بود. در توضیح این موضوع، لازم است، گفته شود غیر از شرط رقابت‌پذیر بودن نرخ کالاها، بهای تولیدات نیز باید از ثبات نسبی برخوردار باشند. کسب بازار جهانی دشوار است؛ اما نگه‌داشتن آن دشوارتر. یک فعال تجاری با هر سختی بازار جهانی برای تولیدات ایرانی کسب می‌کند و باوجود تمام مشکلات اعم از تحریم‌های اقتصادی و رقابت با سایر کشورها، می‌تواند قراردادی را برای صادرات منعقد کند. صادرکنندگان در این روند باید در فضایی شفاف به خریداران خود ضمانت برای تحویل کالا بدهند. حال اگر شرایط داخلی برای تولید تغییر کرده و با هر گونه بی‌ثباتی در واردات، صادرات یا روند تولید مواجه شویم، صادرکنندگان نمی‌توانند به تعهدات خود عمل کنند. در نتیجه، بازارهای صادراتی برای ایران از دست خواهند رفت. این موضوع نکته‌ای است که دولت در اجرایی کردن هر گونه تغییر یا اصلاح ساختار اقتصادی باید در نظر داشته باشد.

نکته

غلامعلی جعفرزاده/یمن آبادی:

باعددسازی مشکلی از کشور حل نمی‌شود

دوره ریاست‌جمهوری سیدابراهیم رئیسی به نیمه نزدیک می‌شود، اما او همچنان به نسل جوان امید می‌دهد که آینده روشن است. در این راستا یک نماینده ادوار مجلس درباره وعده‌های رئیس‌جمهور به نسل جوان گفت: متأسفانه دولت سیزدهم نتوانست از عرصه و فضای انتخابات فاصله بگیرد و برخی هنوز در فضای انتخابات سیر می‌کنند. غلامعلی جعفرزاده ایمن‌آبادی آمارهای دولت را تعجب‌آور خواند و افزود: برخی برای توجیه عملکرد خود آمارسازی می‌کنند مثلاً می‌گویند با تورم ۶۰ درصد دولت را تحویل گرفتند. این فعال سیاسی امتدادلگرا یادآور شد: دولت نتوانست شعارهایش را تحقق بخشد و دنبال مقایسه‌گری است تا خودش را به‌اثبات برساند. آنچه عیان است مردم گرانی برخی اقلام بیش از ۴۰۰ درصد را در دولت سیزدهم تجربه کردند. اگر یک میلیون شغل در سال ایجاد شده است کم‌دلی و آدرس این شاغلین را در معرض عموم قرار دهد تا راستی آزمایی شود. وی ادامه داد: دولت مدعی احیای چند واحد تولیدی است اساسی و آدرس‌های این واحدها را اعلام کند. با عDDSازی مشکلی از کشور حل نمی‌شود. متأسفانه دستاوردهای می‌کنند حتی مردم هم وقتی این دستاوردها را می‌شنوند به اطراف خود نگاه می‌کنند آثاری از این دستاوردها مشاهده نمی‌کنند. رئیس فراکسیون مستقلین مجلس دهم با اشاره به روندافزایشی تورم در کشور اظهار کرد: دولت خودش به خودش روحیه می‌دهد مجلس هم منفعل است.

محمود میر لوحی در گفت وگوبا «آرمان ملی»:

زمان پاسخگویی مدیریت شهری فرارسیده است

بین مدیریت شهری تهران و مراکز علمی فاصله وجود دارد

روند هوشمندسازی شهر تهران به تأخیر افتاده است

مردم پیامدهای مدیریت اصولگرایان بر شهر تهران را فراموش نکرده‌اند

مدیریت زاکانی بر تهران ادامه مدیریت احمدی نژاد و قالیباف است

آرمان ملی - احسان انصاری: بارش برف اخیر و چالش‌هایی که برای شهروندان تهرانی به وجود آورد باعث شد که انتقادات نسبت به علیرضا زاکانی و اعضای اصولگرای شورای شهر تهران نسبت به گذشته افزایش پیدا کند. این در حالی است که زاکانی در ابتدایی که مدیریت شهر تهران را بر عهده گرفت شعارها و وعده‌های زیادی داده بود. «آرمان ملی» برای تحلیل و بررسی وضعیت مدیریت شهر تهران باسید محمود میرلوحی، عضو سابق شورای شهر تهران و فعال سیاسی گفت و گو کرده است. میرلوحی معتقد است: «ضعف‌هایی که زاکانی در مدیریت شهری تهران دارد تا حدودی به خاستگاه سیاسی وی بازمی‌گردد و این ضعف‌ها متوجه جریان اصولگرای نیز می‌شود. به‌دلیل اینکه نهادها و تربیون‌ها در اختیار این جریان بودند رفتار جناحی و جریانی خود را به شکلی پیش بردند که فضا را برای جریان‌های دیگر تنگ کردند. از سوی دیگر آقای زاکانی خود را تا تک انقلاب می‌داند. شعار وی مبارزه با فساد است. این در حالی است که هنگامی که در صحنه عمل قرار گرفته عملکرد وی برای جامعه بیشتر مشخص می‌شود». در ادامه ما حاصل این گفت‌وگو را می‌خوانید.

میرلوحی: اقتصاد هوشمند، انرژی هوشمند، شهروندان هوشمند و... می‌شود. اغلب پایتخت‌های جهان در این مسیر قرار گرفته‌اند. این در حالی است که روند هوشمندسازی شهر تهران به تأخیر افتاده و هر روز که بیشتر به تأخیر بیفتد به ضرر تهران و مردم این شهر خواهد بود.

میرلوحی: اقتصاد هوشمند، انرژی هوشمند، شهروندان هوشمند و... می‌شود. اغلب پایتخت‌های جهان در این مسیر قرار گرفته‌اند. این در حالی است که روند هوشمندسازی شهر تهران به تأخیر افتاده و هر روز که بیشتر به تأخیر بیفتد به ضرر تهران و مردم این شهر خواهد بود.

میرلوحی: اقتصاد هوشمند، انرژی هوشمند، شهروندان هوشمند و... می‌شود. اغلب پایتخت‌های جهان در این مسیر قرار گرفته‌اند. این در حالی است که روند هوشمندسازی شهر تهران به تأخیر افتاده و هر روز که بیشتر به تأخیر بیفتد به ضرر تهران و مردم این شهر خواهد بود.

میرلوحی: اقتصاد هوشمند، انرژی هوشمند، شهروندان هوشمند و... می‌شود. اغلب پایتخت‌های جهان در این مسیر قرار گرفته‌اند. این در حالی است که روند هوشمندسازی شهر تهران به تأخیر افتاده و هر روز که بیشتر به تأخیر بیفتد به ضرر تهران و مردم این شهر خواهد بود.

میرلوحی: اقتصاد هوشمند، انرژی هوشمند، شهروندان هوشمند و... می‌شود. اغلب پایتخت‌های جهان در این مسیر قرار گرفته‌اند. این در حالی است که روند هوشمندسازی شهر تهران به تأخیر افتاده و هر روز که بیشتر به تأخیر بیفتد به ضرر تهران و مردم این شهر خواهد بود.

میرلوحی: اقتصاد هوشمند، انرژی هوشمند، شهروندان هوشمند و... می‌شود. اغلب پایتخت‌های جهان در این مسیر قرار گرفته‌اند. این در حالی است که روند هوشمندسازی شهر تهران به تأخیر افتاده و هر روز که بیشتر به تأخیر بیفتد به ضرر تهران و مردم این شهر خواهد بود.

میرلوحی: اقتصاد هوشمند، انرژی هوشمند، شهروندان هوشمند و... می‌شود. اغلب پایتخت‌های جهان در این مسیر قرار گرفته‌اند. این در حالی است که روند هوشمندسازی شهر تهران به تأخیر افتاده و هر روز که بیشتر به تأخیر بیفتد به ضرر تهران و مردم این شهر خواهد بود.

میرلوحی: اقتصاد هوشمند، انرژی هوشمند، شهروندان هوشمند و... می‌شود. اغلب پایتخت‌های جهان در این مسیر قرار گرفته‌اند. این در حالی است که روند هوشمندسازی شهر تهران به تأخیر افتاده و هر روز که بیشتر به تأخیر بیفتد به ضرر تهران و مردم این شهر خواهد بود.

میرلوحی: اقتصاد هوشمند، انرژی هوشمند، شهروندان هوشمند و... می‌شود. اغلب پایتخت‌های جهان در این مسیر قرار گرفته‌اند. این در حالی است که روند هوشمندسازی شهر تهران به تأخیر افتاده و هر روز که بیشتر به تأخیر بیفتد به ضرر تهران و مردم این شهر خواهد بود.

میرلوحی: اقتصاد هوشمند، انرژی هوشمند، شهروندان هوشمند و... می‌شود. اغلب پایتخت‌های جهان در این مسیر قرار گرفته‌اند. این در حالی است که روند هوشمندسازی شهر تهران به تأخیر افتاده و هر روز که بیشتر به تأخیر بیفتد به ضرر تهران و مردم این شهر خواهد بود.

میرلوحی: اقتصاد هوشمند، انرژی هوشمند، شهروندان هوشمند و... می‌شود. اغلب پایتخت‌های جهان در این مسیر قرار گرفته‌اند. این در حالی است که روند هوشمندسازی شهر تهران به تأخیر افتاده و هر روز که بیشتر به تأخیر بیفتد به ضرر تهران و مردم این شهر خواهد بود.

میرلوحی: اقتصاد هوشمند، انرژی هوشمند، شهروندان هوشمند و... می‌شود. اغلب پایتخت‌های جهان در این مسیر قرار گرفته‌اند. این در حالی است که روند هوشمندسازی شهر تهران به تأخیر افتاده و هر روز که بیشتر به تأخیر بیفتد به ضرر تهران و مردم این شهر خواهد بود.

میرلوحی: اقتصاد هوشمند، انرژی هوشمند، شهروندان هوشمند و... می‌شود. اغلب پایتخت‌های جهان در این مسیر قرار گرفته‌اند. این در حالی است که روند هوشمندسازی شهر تهران به تأخیر افتاده و هر روز که بیشتر به تأخیر بیفتد به ضرر تهران و مردم این شهر خواهد بود.

میرلوحی: اقتصاد هوشمند، انرژی هوشمند، شهروندان هوشمند و... می‌شود. اغلب پایتخت‌های جهان در این مسیر قرار گرفته‌اند. این در حالی است که روند هوشمندسازی شهر تهران به تأخیر افتاده و هر روز که بیشتر به تأخیر بیفتد به ضرر تهران و مردم این شهر خواهد بود.

میرلوحی: اقتصاد هوشمند، انرژی هوشمند، شهروندان هوشمند و... می‌شود. اغلب پایتخت‌های جهان در این مسیر قرار گرفته‌اند. این در حالی است که روند هوشمندسازی شهر تهران به تأخیر افتاده و هر روز که بیشتر به تأخیر بیفتد به ضرر تهران و مردم این شهر خواهد بود.

میرلوحی: اقتصاد هوشمند، انرژی هوشمند، شهروندان هوشمند و... می‌شود. اغلب پایتخت‌های جهان در این مسیر قرار گرفته‌اند. این در حالی است که روند هوشمندسازی شهر تهران به تأخیر افتاده و هر روز که بیشتر به تأخیر بیفتد به ضرر تهران و مردم این شهر خواهد بود.

میرلوحی: اقتصاد هوشمند، انرژی هوشمند، شهروندان هوشمند و... می‌شود. اغلب پایتخت‌های جهان در این مسیر قرار گرفته‌اند. این در حالی است که روند هوشمندسازی شهر تهران به تأخیر افتاده و هر روز که بیشتر به تأخیر بیفتد به ضرر تهران و مردم این شهر خواهد بود.

میرلوحی: اقتصاد هوشمند، انرژی هوشمند، شهروندان هوشمند و... می‌شود. اغلب پایتخت‌های جهان در این مسیر قرار گرفته‌اند. این در حالی است که روند هوشمندسازی شهر تهران به تأخیر افتاده و هر روز که بیشتر به تأخیر بیفتد به ضرر تهران و مردم این شهر خواهد بود.

میرلوحی: اقتصاد هوشمند، انرژی هوشمند، شهروندان هوشمند و... می‌شود. اغلب پایتخت‌های جهان در این مسیر قرار گرفته‌اند. این در حالی است که روند هوشمندسازی شهر تهران به تأخیر افتاده و هر روز که بیشتر به تأخیر بیفتد به ضرر تهران و مردم این شهر خواهد بود.

میرلوحی: اقتصاد هوشمند، انرژی هوشمند، شهروندان هوشمند و... می‌شود. اغلب پایتخت‌های جهان در این مسیر قرار گرفته‌اند. این در حالی است که روند هوشمندسازی شهر تهران به تأخیر افتاده و هر روز که بیشتر به تأخیر بیفتد به ضرر تهران و مردم این شهر خواهد بود.

میرلوحی: اقتصاد هوشمند، انرژی هوشمند، شهروندان هوشمند و... می‌شود. اغلب پایتخت‌های جهان در این مسیر قرار گرفته‌اند. این در حالی است که روند هوشمندسازی شهر تهران به تأخیر افتاده و هر روز که بیشتر به تأخیر بیفتد به ضرر تهران و مردم این شهر خواهد بود.

میرلوحی: اقتصاد هوشمند، انرژی هوشمند، شهروندان هوشمند و... می‌شود. اغلب پایتخت‌های جهان در این مسیر قرار گرفته‌اند. این در حالی است که روند هوشمندسازی شهر تهران به تأخیر افتاده و هر روز که بیشتر به تأخیر بیفتد به ضرر تهران و مردم این شهر خواهد بود.

میرلوحی: اقتصاد هوشمند، انرژی هوشمند، شهروندان هوشمند و... می‌شود. اغلب پایتخت‌های جهان در این مسیر قرار گرفته‌اند. این در حالی است که روند هوشمندسازی شهر تهران به تأخیر افتاده و هر روز که بیشتر به تأخیر بیفتد به ضرر تهران و مردم این شهر خواهد بود.

میرلوحی: اقتصاد هوشمند، انرژی هوشمند، شهروندان هوشمند و... می‌شود. اغلب پایتخت‌های جهان در این مسیر قرار گرفته‌اند. این در حالی است که روند هوشمندسازی شهر تهران به تأخیر افتاده و هر روز که بیشتر به تأخیر بیفتد به ضرر تهران و مردم این شهر خواهد بود.

میرلوحی: اقتصاد هوشمند، انرژی هوشمند، شهروندان هوشمند و... می‌شود. اغلب پایتخت‌های جهان در این مسیر قرار گرفته‌اند. این در حالی است که روند هوشمندسازی شهر تهران به تأخیر افتاده و هر روز که بیشتر به تأخیر بیفتد به ضرر تهران و مردم این شهر خواهد بود.

میرلوحی: اقتصاد هوشمند، انرژی هوشمند، شهروندان هوشمند و... می‌شود. اغلب پایتخت‌های جهان در این مسیر قرار گرفته‌اند. این در حالی است که روند هوشمندسازی شهر تهران به تأخیر افتاده و هر روز که بیشتر به تأخیر بیفتد به ضرر تهران و مردم این شهر خواهد بود.

میرلوحی: اقتصاد هوشمند، انرژی هوشمند، شهروندان هوشمند و... می‌شود. اغلب پایتخت‌های جهان در این مسیر قرار گرفته‌اند. این در حالی است که روند هوشمندسازی شهر تهران به تأخیر افتاده و هر روز که بیشتر به تأخیر بیفتد به ضرر تهران و مردم این شهر خواهد بود.

میرلوحی: اقتصاد هوشمند، انرژی هوشمند، شهروندان هوشمند و... می‌شود. اغلب پایتخت‌های جهان در این مسیر قرار گرفته‌اند. این در حالی است که روند هوشمندسازی شهر تهران به تأخیر افتاده و هر روز که بیشتر به تأخیر بیفتد به ضرر تهران و مردم این شهر خواهد بود.

میرلوحی: اقتصاد هوشمند، انرژی هوشمند، شهروندان هوشمند و... می‌شود. اغلب پایتخت‌های جهان در این مسیر قرار گرفته‌اند. این در حالی است که روند هوشمندسازی شهر تهران به تأخیر افتاده و هر روز که بیشتر به تأخیر بیفتد به ضرر تهران و مردم این شهر خواهد بود.

میرلوحی: اقتصاد هوشمند، انرژی هوشمند، شهروندان هوشمند و... می‌شود. اغلب پایتخت‌های جهان در این مسیر قرار گرفته‌اند. این در حالی است که روند هوشمندسازی شهر تهران به تأخیر افتاده و هر روز که بیشتر به تأخیر بیفتد به ضرر تهران و مردم این شهر خواهد بود.

میرلوحی: اقتصاد هوشمند، انرژی هوشمند، شهروندان هوشمند و... می‌شود. اغلب پایتخت‌های جهان در این مسیر قرار گرفته‌اند. این در حالی است که روند هوشمندسازی شهر تهران به تأخیر افتاده و هر روز که بیشتر به تأخیر بیفتد به ضرر تهران و مردم این شهر خواهد بود.

میرلوحی: اقتصاد هوشمند، انرژی هوشمند، شهروندان هوشمند و... می‌شود. اغلب پایتخت‌های جهان در این مسیر قرار گرفته‌اند. این در حالی است که روند هوشمندسازی شهر تهران به تأخیر افتاده و هر روز که بیشتر به تأخیر بیفتد به ضرر تهران و مردم این شهر خواهد بود.

میرلوحی: اقتصاد هوشمند، انرژی هوشمند، شهروندان هوشمند و... می‌شود. اغلب پایتخت‌های جهان در این مسیر قرار گرفته‌اند. این در حالی است که روند هوشمندسازی شهر تهران به تأخیر افتاده و هر روز که بیشتر به تأخیر بیفتد به ضرر تهران و مردم این شهر خواهد بود.

میرلوحی: اقتصاد هوشمند، انرژی هوشمند، شهروندان هوشمند و... می‌شود. اغلب پایتخت‌های جهان در این مسیر قرار گرفته‌اند. این در حالی است که روند هوشمندسازی شهر تهران به تأخیر افتاده و هر روز که بیشتر به تأخیر بیفتد به ضرر تهران و مردم این شهر خواهد بود.

میرلوحی: اقتصاد هوشمند، انرژی هوشمند، شهروندان هوشمند و... می‌شود. اغلب پایتخت‌های جهان در این مسیر قرار گرفته‌اند. این در حالی است که روند هوشمندسازی شهر تهران به تأخیر افتاده و هر روز که بیشتر به تأخیر بیفتد به ضرر تهران و مردم این شهر خواهد بود.

میرلوحی: اقتصاد هوشمند، انرژی هوشمند، شهروندان هوشمند و... می‌شود. اغلب پایتخت‌های جهان در این مسیر قرار گرفته‌اند. این در حالی است که روند هوشمندسازی شهر تهران به تأخیر افتاده و هر روز که بیشتر به تأخیر بیفتد به ضرر تهران و مردم این شهر خواهد بود.

میرلوحی: اقتصاد هوشمند، انرژی هوشمند، شهروندان هوشمند و... می‌شود. اغلب پایتخت‌های جهان در این مسیر قرار گرفته‌اند. این در حالی است که روند هوشمندسازی شهر تهران به تأخیر افتاده و هر روز که بیشتر به تأخیر بیفتد به ضرر تهران و مردم این شهر خواهد بود.

میرلوحی: اقتصاد هوشمند، انرژی هوشمند، شهروندان هوشمند و... می‌شود. اغلب پایتخت‌های جهان در این مسیر قرار گرفته‌اند. این در حالی است که روند هوشمندسازی شهر تهران به تأخیر افتاده و هر روز که بیشتر به تأخیر بیفتد به ضرر تهران و مردم این شهر خواهد بود.

میرلوحی: اقتصاد هوشمند، انرژی هوشمند، شهروندان هوشمند و... می‌شود. اغلب پایتخت‌های جهان در این مسیر قرار گرفته‌اند. این در حالی است که روند هوشمندسازی شهر تهران به تأخیر افتاده و هر روز که بیشتر به تأخیر بیفتد به ضرر تهران و مردم این شهر خواهد بود.

میرلوحی: اقتصاد هوشمند، انرژی هوشمند، شهروندان هوشمند و... می‌شود. اغلب پایتخت‌های جهان در این مسیر قرار گرفته‌اند. این در حالی است که روند هوشمندسازی شهر تهران به تأخیر افتاده و هر روز که بیشتر به تأخیر بیفتد به ضرر تهران و مردم این شهر خواهد بود.

میرلوحی: اقتصاد هوشمند، انرژی هوشمند، شهروندان هوشمند و... می‌شود. اغلب پایتخت‌های جهان در این مسیر قرار گرفته‌اند. این در حالی است که روند هوشمندسازی شهر تهران به تأخیر افتاده و هر روز که بیشتر به تأخیر بیفتد به ضرر تهران و مردم این شهر خواهد بود.

میرلوحی: اقتصاد هوشمند، انرژی هوشمند، شهروندان هوشمند و... می‌شود. اغلب پایتخت‌های جهان در این مسیر قرار گرفته‌اند. این در حالی است که روند هوشمندسازی شهر تهران به تأخیر افتاده و هر روز که بیشتر به تأخیر بیفتد به ضرر تهران و مردم این شهر خواهد بود.

میرلوحی: اقتصاد هوشمند، انرژی هوشمند، شهروندان هوشمند و... می‌شود. اغلب پایتخت‌های جهان در این مسیر قرار گرفته‌اند. این در حالی است که روند هوشمندسازی شهر تهران به تأخیر افتاده و هر روز که بیشتر به تأخیر بیفتد به ضرر تهران و مردم این شهر خواهد بود.

میرلوحی: اقتصاد هوشمند، انرژی هوشمند، شهروندان هوشمند و... می‌شود. اغلب پایتخت‌های جهان در این مسیر قرار گرفته‌اند. این در حالی است که روند هوشمندسازی شهر تهران به تأخیر افتاده و هر روز که بیشتر به تأخیر بیفتد به ضرر تهران و مردم این شهر خواهد بود.

میرلوحی: اقتصاد هوشمند، انرژی هوشمند، شهروندان هوشمند و... می‌شود. اغلب پایتخت‌های جهان در این مسیر قرار گرفته‌اند. این در حالی است که روند هوشمندسازی شهر تهران به تأخیر افتاده و هر روز که بیشتر به تأخیر بیفتد به ضرر تهران و مردم این شهر خواهد بود.

میرلوحی: اقتصاد هوشمند، انرژی هوشمند، شهروندان هوشمند و... می‌شود. اغلب پایتخت‌های جهان در این مسیر قرار گرفته‌اند. این در حالی است که روند هوشمندسازی شهر تهران به تأخیر افتاده و هر روز که بیشتر به تأخیر بیفتد به ضرر تهران و مردم این شهر خواهد بود.

میرلوحی: اقتصاد هوشمند، انرژی هوشمند، شهروندان هوشمند و... می‌شود. اغلب پایتخت‌های جهان در این مسیر قرار گرفته‌اند. این در حالی است که روند هوشمندسازی شهر تهران به تأخیر افتاده و هر روز که بیشتر به تأخیر بیفتد به ضرر تهران و مردم این شهر خواهد بود.

میرلوحی: اقتصاد هوشمند، انرژی هوشمند، شهروندان هوشمند و... می‌شود. اغلب پایتخت‌های جهان در این مسیر قرار گرفته‌اند. این در حالی است که روند هوشمندسازی شهر تهران به تأخیر افتاده و هر روز که بیشتر به تأخیر بیفتد به ضرر تهران و مردم این شهر خواهد بود.

میرلوحی: اقتصاد هوشمند، انرژی هوشمند، شهروندان هوشمند و... می‌شود. اغلب پایتخت‌های جهان در این مسیر قرار گرفته‌اند. این در حالی است که روند هوشمندسازی شهر تهران به تأخیر افتاده و هر روز که بیشتر به تأخیر بیفتد به ضرر تهران و مردم این شهر خواهد بود.

مناسبات ایران و غرب (آمریکا و اروپا) در مسیر تنش‌افروزی‌های دومینووار قرار دارد. برجام و مذاکرات هسته‌ای، به عنوان کانون اصلی تنش‌زدایی و تعامل میان طرفین، هر روز افول بیشتری را تجربه می‌کند. بسیاری از ناظران بر این باور هستند که تداوم روند کنونی می‌تواند پیامدهای خطرناکی را به‌همراه داشته باشد. این پیش‌بینی‌ها در شرایطی بیان می‌شود که همچنان مرگ رسمی برجام اعلام نشده، اما در عرصه میدانی شاهد تدبیراندیشی طرفین برای وضعیت بعد از توافق هستیم. شواهد و قرائن امر حاکی از آن هستند که ایران و غرب در مسیر تقابل گام برمی‌دارند.

بازگشت به برجام در دستور کار نیست

نخستین و شاید پرکارترین گزاره تعریف‌کننده مناسبات ایران و غرب در فضای جدید، تاکید سران سیاسی آمریکا بر «در دستور کار نبودن برجام است.» مقام‌های سیاسی دولت آمریکا، در نیم سال گذشته بر رویکرد ثابت «اولویت نداشتن مذاکره با ایران» تاکید کرده‌اند. آنها تلاش کرده‌اند توپ شکست مذاکرات را از زمین غرب دور کنند. البته باید توجه داشت که رویکرد اتخاذ شده فعلی، به هیچ عنوان با اعلام پایان یا مرگ برجام از سوی واشنگتن همراه نبوده است. در تمامی سخنرانی‌های مقام‌های ارشد آمریکا از کلید واژه «فعلاً» برای آغاز مذاکرات بهره گرفته شده است. طی سال‌های گذشته، ایفای نقش میانجی‌گری اروپا میان ایران و آمریکا به رویه‌ای ثابت و همیشگی تبدیل شده بود. فراتر از تروئیکای اروپایی (انگلستان، آلمان و فرانسه) این مقام‌های ارشد سیاست خارجی اتحادیه اروپا بودند که در مقاطع مختلف، بانی واسطه مذاکرات غیرمستقیم میان تهران و واشنگتن بودند. جوزپ بورل، مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا و انریکه مورا، معاون مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا، شناخته شده‌ترین چهره‌هایی هستند که نام آن‌ها با نقش هماهنگ کننده مذاکرات کلید خورده است. در مقطع بعد از خروج ترامپ از برجام (می ۲۰۱۸) / اردیبهشت ۱۳۹۷) «روایه» نقش حافظ پیکر نیمه‌جان توافق هسته‌ای را بازی کرده بود. حتی بعد از روی کار آمدن دولت جو بایدن، نقش آنها در مسیر احیای توافق پررنگ‌تر از هر زمان دیگری شد. ولی در مقطع جدید، این نقش دگرگون شده است. حالا نه تنها روایه‌ها دیگر نقش آرام‌کننده تنش‌ها و میانجی‌راندازند، بلکه خود به یکی از طرف‌های تنش تبدیل شده‌اند.

تغییر ادراره سیاسی برای بازگشت به مذاکره

در سال‌های گذشته با وجود طرح موضوعات فرابرجامی، کانون اصلی مذاکرات منظر با پرونده هسته‌ای ایران، بر مسائل فنی و نظارتی معطوف بوده است. هر چند گاه خواسته‌های همانند برنامه موشکی و مسائل منطقه‌ای مطرح می‌شد، اما تمرکز گفت‌وگوها همچنان بر مسائل فنی معطوف بود. این روند، به شکلی بی‌سابقه در وضعیت جدید دگرگون شده است. برجام با پرونده اتهامی مشارکت ایران در جنگ اوکراین و مسائل حقوق بشر هستیم. برخی ناظران سیاسی چنین روندی را «مهندسی معکوس» غرب پیرامون مذاکرات با ایران نام‌گذاری می‌کنند. بدین معنا که در گذشته غرب مسائل حاشیه‌ای را اولویتی بعد از مسائل فنی می‌دانست و چشم‌انداز برجام‌های دو و سه رادر آینده در نظر داشت، اما حالا این حاشیه‌ها هستند که بر مسائل فنی تقدم پیدا کرده‌اند. در شرایط جدید، سران سیاسی و رسانه‌های اروپایی با صراحت اعلام کرده‌اند که کمک‌های ایران به روسیه در جنگ اوکراین، مانعی بزرگ برای احیای توافق است. حتی برخی از ناظران سیاسی اعتقاد دارند، توافق هسته‌ای ۲۰۱۵ آخرین قربانی جنگ روسیه با اوکراین است. در کنار برجام، غربی‌ها موضوع «حقوق بشر» نیز به عنوان ابزاری برای اعمال فشار بر ایران بهره می‌گیرند. هم‌راستای با انحراف برجام از مسیر مسائل فنی، در عرصه میدانی شاهد تعمیق بن‌بست در احیای برجام و نبود اراده سیاسی برای بازگشت به میز مذاکره هستیم. علاوه بر آمریکا و اروپا که در چند وقت اخیر از عدم انگیزه برای بازگشت به میز مذاکره سخن به میان آورده‌اند، به نظر می‌رسد تهران نیز رغبتی برای احیای توافق ندارد. اخیراً شبکه خبری فاکس نیوز، در گزارشی مدعی شده که سران سیاسی ایرانی به این باور رسیده‌اند که فشار تحریم‌ها از آنچه که اکنون در جریان است، بیشتر نخواهد شد لذا آنها چندان رغبتی به احیا توافق ندارند.

پلن بی و طرفین
در وضعیتی که نگرانی‌ها نسبت مرگ برجام و تبعات منفی آن به اوج رسیده، تمامی شواهد از دستور کار قرار گرفتن «پلن B» از سوی دولت بایدن حکایت دارد. استراتژی آمریکا در زمان امضا و حیات برجام، در چارچوب بازدارندگی قابل بازخوانی است، اما در پلن B، استراتژی مهار و محدود نگه داشتن در دستور کار واشنگتن قرار می‌گیرد. استراتژی مهار و محدود نگه داشتن یا اصطلاحاً پلن بی، مجموعه‌ای از اقدامات هم‌چون تحریم، اجاع‌سازی، افزایش فشار برای مسدودسازی کانال‌های مالی و نه‌تنها استفاده از زور در صورت شکست دیپلماسی را شامل می‌شود.